

Uitvoering programma 'In Control of Alcohol & Drugs' door GGD Hollands Noorden

1. Inleiding

'In Control of Alcohol & Drugs' is een bovenregionaal samenwerkingsverband om het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren en jongvolwassenen tot en met 23 jaar te voorkomen en/of verder terug te dringen. Verder richt het programma zich op ouders/verzorgers, leerkrachten en alcoholverstrekkers. De 17 gemeenten uit Noord-Holland Noord, GGD Hollands Noorden, Brijder Jeugd, GGZ Noord-Holland Noord, Link Projecten en Veiligheidsregio Noord-Holland Noord werken in het programma samen.

Tijdens de herijking in 2018 stonden vragen zoals draagvlak, efficiency en focus centraal. Dit heeft inzicht gegeven in enerzijds de verschillen per regio, maar anderzijds in de gezamenlijke meerwaarde om zaken bovenregionaal te bundelen als programma bij GGD Hollands Noorden. Sinds 2019 is de organisatiestructuur van 'In Control of Alcohol en Drugs' veranderd. Vanaf 1 januari 2019 is het project beëindigd en zijn de werkzaamheden en taken die behoren bij 'In Control of Alcohol en Drugs' vanuit de minimale variant overgeheveld naar GGD Hollands Noorden.

De taken die uitgevoerd moeten worden door GGD Hollands Noorden worden onderstaand uitgezet. Dit document geeft tevens een overzicht van wat er nog nodig is om 'In Control of Alcohol & Drugs' in te bedden bij GGD Hollands Noorden. Dit document is bedoeld voor de gemeenten.

2. Bovenregionale taken In Control

Eind 2018 is er gekozen voor de minimale variant van de taken van 'In Control of Alcohol & Drugs'. De onderstaande taken van 'In Control of Alcohol & Drugs' zijn aanvullende taken voor de GGD.

- **Interventiekaart**

De interventiekaart geeft een overzicht van inzetbare activiteiten en interventies in deze regio. Allerlei activiteiten en interventies worden op o.a. scholen, sportverenigingen en binnen de gemeenten uitgevoerd. De ambassadeur bezoekt op verzoek scholen, sportverenigingen, gemeenten en horeca om te adviseren over de interventies. Daarnaast wordt er vanuit In Control ook gewerkt aan het vergroten van de kwaliteit van de activiteiten die uitgevoerd worden in de regio.

- **Bovenregionale communicatie**

Uitzetten van communicatiecampagnes, aansluitend bij landelijke campagnes en de vertaling ervan naar de regio/bovenregionaal (inclusief leesmap).

- **Onderzoeken**

Vanuit 'In Control of Alcohol & Drugs' worden er periodiek onderzoeken uitgevoerd om de situatie in de drie regio's te monitoren. De Jongvolwassenenmonitor is een onderzoek naar de gezondheid en leefstijl van jongvolwassenen. In het Nalevingsonderzoek wordt onderzocht in hoeverre de wettelijke leeftijdsgrens van 18 jaar voor de verkoop van alcohol wordt nageleefd.

Informatie uit beide onderzoeken kunnen gemeenten ondersteunen bij de opzet en de uitvoering van het gemeentelijk gezondheidsbeleid in het algemeen en de activiteiten in het kader van 'In Control of Alcohol en Drugs' in het bijzonder.

- **Proces bewaken**

De overgang van projectstructuur naar uitvoering door de GGD vraagt om procesbewaking. Het gaat hier om de verbinding tussen gemeenten, partnerorganisaties en bestuur m.b.t. de ontwikkeling van de taken en lokale/regionale activiteiten en zorgdragen voor ondersteuning aan de Commissie Zorg & Veiligheid. Tevens gaat dit om de informatiestroom naar onder andere de commissie Zorg en Veiligheid, de regionale werkgroepen en samenwerkingspartners, maar ook om het netwerk van het voormalige project te behouden.

Alcohol- en drugspreventie is ook onderdeel van de wettelijke taak van de GGD Hollands Noorden. Hierbij is er aandacht voor diverse thema's zoals voeding en bewegen, psychosociaal welbevinden, genotmiddelen en seksualiteit. Bovenregionale activiteiten als de actie "30 dagen gezonder" horen hier ook bij. Ten behoeve van het thema alcohol- en drugspreventie zijn in de Gemeenschappelijke Regeling (GR) 12 uur opgenomen voor team gezondheidsbevordering, ondersteuning vanuit financiële afdeling voor de boekhouding van 'In Control of Alcohol en Drugs' en P&O.

De ambassadeur bezoekt vanuit 'In Control of Alcohol en Drugs' o.a. scholen. Hierin trekt de ambassadeur samen op met de jeugdverpleegkundige of jeugdarts, die gekoppeld is aan de school. De schoolrapporten 'Gezond leven? Check het even!' worden hierbij benut en er wordt geadviseerd vanuit de Gezonde School methodiek. Voorafgaand aan de gesprekken wordt er input opgehaald bij partnerorganisaties. Indien er tijdens de gesprekken vragen/zorgen naar voren komen over andere onderwerpen dan Genotmiddelen, wordt contact gelegd met de betrokken collega van bijvoorbeeld het team Gezondheidsbevordering, team Opvoeding & Opgroei-ondersteuning of Epidemiologie. De ambassadeur ondersteunt de scholen bij het indienen van eventuele aanvragen voor interventies, evalueert samen met de school en draagt zorg voor follow-up voor komende jaren. De ambassadeur adviseert (op aanvraag of pro-actief) ook gemeenten over de mogelijkheden vanuit 'In Control of Alcohol en Drugs'.

Vanuit de GR worden de onderzoeken 'Gezond Leven? Check het even!' en de Jeugdmonitor uitgevoerd en gefinancierd. Het Panelonderzoek Houding ten aanzien van alcoholgebruik is gefinancierd vanuit de basisinformatie epidemiologie. Er zijn voor 'In Control of Alcohol & Drugs' geen kosten verbonden aan de intoxicatierapportages van Veiligheidsregio Noord-Holland Noord; die worden geleverd vanuit de GR.

Kaders budget i.v.m. toekennen interventies

Als gevolg van de structuurwijziging van 'In Control of Alcohol en Drugs' kan de medewerker van In Control zelf geen beslissing nemen over een aanvraag die door een school, sportvereniging of gemeente wordt ingediend. In de overgangsfase is elke aanvraag teruggekoppeld naar de betreffende regio met het verzoek om de aanvraag te bestuderen en goed te keuren. Dit levert veel extra werk voor alle betrokkenen en vertraging van het proces op.

De gemeenten in regio Alkmaar en team 'In Control of Alcohol & Drugs' stellen momenteel gezamenlijk kaders op die de medewerker van 'In Control of Alcohol & Drugs' zelfstandig kan gebruiken bij het bepalen of een aanvraag voor een interventie toegekend kan worden zonder toestemming te vragen aan de regio. Hierdoor is het niet langer nodig om op antwoord van de gemeenten te wachten. Dit komt het proces en de samenwerking met onderwijs, gemeenten en sportverenigingen ten goede. Ook voor de regio's Kop van Noord Holland en West-Friesland is het wenselijk dat er kaders worden vastgesteld.

Samenwerking intern en extern

Voor de uitvoering en inbedding van de taken binnen de GGD wordt samenwerking en afstemming gezocht. Dit met als doel om enerzijds interne collega's of teams te informeren over de voortgang en anderzijds om de interne samenwerking, samenhang en integratie in de programma's te bevorderen. Belangrijk is hierbij met name de afstemming met de teams van Communicatie, Gezondheidsbevordering, Epidemiologie, Opvoed- en Opgroeiondersteuning en de relatiebeheerders.

Tevens wordt er samengewerkt met de partnerorganisaties en de 17 gemeenten aan de bovenstaande taken en afspraken. Tijdens diverse overleggen met alle partners zijn afspraken gemaakt over de samenwerking en transparantie vanuit 'In Control of Alcohol en Drugs'. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de beschikbare deskundigheid van de betrokken organisaties en de uitwisseling van kennis en advies. Per kwartaal informeert 'In Control of Alcohol en Drugs' de gemeenten en partnerorganisaties per mail over de stand van zaken van de uitvoering, financiën en inbedding.

Bestuur en organisatie 'In Control of Alcohol & Drugs' (zie ook bijlage voor organogram)

De Commissie Zorg & Veiligheid heeft de bestuurlijke regie en de uitvoering hiervan. In de commissie zijn besturen van gemeenten, politie, Openbaar Ministerie en de GGD vertegenwoordigd. De commissie bewaakt de voortgang, stemt af met de achterban en stuurt op resultaat. Omdat er geen regionale stuurgroepen 'In Control of Alcohol en Drugs' meer actief zijn, is er tussentijds geen afstemming en terugkoppeling mogelijk geweest op (boven)regionaal bestuurlijk vlak. Burgemeester Mans van de gemeente Castricum en de heer Paulina, directeur publieke gezondheid van GGD HN, zijn voor 'In Control of Alcohol en Drugs' op bestuurlijk vlak aanspreekpunt.

Financiering bovenregionale taken In Control

In de meerjarenbegroting 2019-2022 (zie ook bijlage) is uitgegaan van €0,30 per inwoner voor alleen de bovenregionale taken en personele inzet door de GGD (gelabeld geld). In de begroting is uitgegaan van 1,1 fte, waarvan 0,3 fte voor rekening is van de GGD. De regionale budgetten voor de lokale interventies (€0,20 per inwoner) zijn hierin niet meegerekend. Dit betekent dat de interventies van de interventiekaart wel gepromoot worden door 'In Control of Alcohol en Drugs', maar dat de feitelijke toekenning/betaling door de regio's of gemeenten zelf wordt verzorgd.

Vanaf 2019 is het aan de regio's of lokale gemeenten om te bepalen welk budget zij voor de lokale inzetten willen reserveren. In 2018 hebben de stuurgroepen de eigen gemeenten opgeroepen om deze lokale budgetten afzonderlijk in de eigen begroting te labelen om zo te garanderen dat de interventies ook daadwerkelijk zijn uit te voeren.

Tot 1-7-2019 konden gemeenten en partnerorganisaties de facturen voor interventies nog indienen bij 'In Control of Alcohol en Drugs', omdat tot 1 juli nog 50% van het regionale jaarbudget aan Hollands Noorden is gefinancierd. In juni 2019 zijn er met de regio's nieuwe werkafspraken gemaakt voor de periode tot en met 31 december 2019 over de vergoeding van de interventies.

Er zullen op korte termijn werkafspraken gemaakt moeten worden voor de periode vanaf 1 januari 2020, zodat ook de communicatie richting de interventiehouders tijdig verzorgd kan worden.

Personele inzet

Personele inzet van partners voor deelname aan overleggen en toetsingscommissie (interventies) kan niet worden vergoed vanuit 'In Control of Alcohol en Drugs' aangezien dit niet is opgenomen in de begroting. Er wordt uitgegaan van eigen inzet van middelen. Kosten voor deelname aan regionaal overleg kunnen worden vergoed uit het regionale/lokale budget. Het is aan de regio's en lokale gemeenten om hier afspraken over te maken.

3. Regioplan West-Friesland 2020-2023

Regio West-Friesland is in januari 2019 gestart met de voorbereiding van een eigen regioplan 2020-2022 voor Jeugd, Alcohol en Drugs. Dit als aanvulling op de lokale uitvoeringsplannen en de taken van 'In Control of Alcohol en Drugs'. Hierin doen de West-Friese gemeenten een voorstel richting de stuurgroep West-Friesland voor een andere financiële verdeling dan de huidige afspraak van €0,30 per inwoner voor 'In Control of Alcohol en Drugs' en daarmee samenhangend een ander takenpakket voor In Control/GGDHN.

Regio West-Friesland kiest in het regioplan voor een andere verdeling dan de eerder gekozen verdeling van €0,30/€0,20. Dit onder meer omdat de regio in het voorgaande jaar te kort kwam op de interventies wat voor West-Friesland niet wenselijk is en dan ook een andere verdeelsleutel wenst. Daarbij stelt de regio dat onderhoud van de communicatieactiviteiten van In Control tijd- en geld rovend is, waarbij de vraag wordt gesteld of hierbij de juiste doelgroep wordt bereikt. Tot slot geeft de regio aan dat bepaalde functies die bovenregionaal ingezet worden niet nodig zijn, omdat de regio die kennis zelf in huis heeft. In het voorstel van West-Friesland wordt er geen gebruik gemaakt van de ambassadeursfunctie, de bovenregionale communicatie zoals 'Wie ben jij?', de campagnes IkPas en NIX18. Of West-Friesland in het voorstel nog wil deelnemen aan de onderzoeken (de Jongvolwassenmonitor en het Nalevingsonderzoek) is nog niet bekend. Daar wordt later dit jaar een beslissing over genomen.

In het voorstel van West-Friesland wordt meer ingezet op de uitvoering van de interventies en het eigen regioplan en komen er minder financiën beschikbaar voor bovenregionale taken. De stuurgroep heeft op 1 mei 2019 aangegeven positief te staan ten opzichte van de inhoudelijke keuzes die zijn beschreven. Er is nog geen uitspraak gedaan over het budget en de financiële verdeling tussen bovenregionaal en regionaal.

Er zal eerst een uitvoeringsplan nodig zijn om een juiste berekening te maken van de verdeling van de gelden. Het is nog niet bekend wanneer deze gegevens bekend gemaakt zijn. Indien het plan van West-Friesland van start gaat, heeft dit vanaf 2020 consequenties voor de formatie van de GGD, de bovenregionale bundeling van activiteiten en de bovenregionale vergelijking van de onderzoeksgegevens. Ook zijn er financiële consequenties voor de twee overige regio's en de GGD, zoals minder budget voor de onderzoeken. Hierbij zal opname in de GR van de taken die behoren bij 'In Control of Alcohol & Drugs' niet meer mogelijk zijn en moet er gewerkt worden met Dienstverleningsovereenkomsten (DVO). Half oktober staat het programma op de agenda van de stuurgroep West-Friesland zodat daarna duidelijkheid komt over de vervolgstappen die nodig zijn.

4. Dienstverleningsovereenkomst voor In Control taken

Gelijktijdig met het stopzetten van de projectstructuur hebben de gemeenten aangegeven dat het een mogelijkheid is om de taken van 'In Control of Alcohol & Drugs' op te laten nemen in de Gemeenschappelijke Regeling (GR) in plaats van in een aparte dienstverleningsovereenkomst. Omdat regio West-Friesland vanaf januari 2019 is gestart met de voorbereiding van een eigen regioplan, is het tot nu toe niet mogelijk om gezamenlijkheid rondom GR te zoeken en vast te leggen. De afname van een afwijkend takenpakket door regio's of gemeenten en een afwijkende (minder) bijdrage per inwoner, heeft (verstreckende) gevolgen voor 'In Control of Alcohol & Drugs' en voor de betrokkenen. Daarom zal er in dit geval per subregio of per gemeente een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) opgesteld moeten worden. Hiervoor zal een planning gemaakt moeten worden, dat ruim voor 1 januari 2020 gereed is en getekend.

5. Conclusie en aanbeveling

In deze notitie is informatie opgenomen over de afspraken die in 2018 zijn gemaakt over de overgangsperiode, de huidige stand van zaken met betrekking tot samenwerking en afstemming. Er is een overzicht opgenomen van de taken van 'In Control of Alcohol & Drugs' en welke behoren bij de Gemeenschappelijke Regeling van de GGD.

Tevens wordt een uiteenzetting gegeven over de organisatorische aspecten van 'In Control of Alcohol & Drugs': personele inzet, organisatie en verantwoording, rapportage, overlegstructuur en financiën. Tot slot is een overzicht opgenomen van de afspraken die er zijn en die nog gemaakt moeten worden over het regioplan van West-Friesland, regionale budget en facturen.

Na bestudering van bijgevoegd document zijn er nog een aantal to-do punten:

- Werkafspraken per regio vaststellen m.b.t. honoreren en factureren van aanvragen
- Bij voortzetting van de taken en als opname hiervan niet mogelijk is in de Gemeenschappelijke Regeling van de GGD zal per regio een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) opgesteld moeten worden. Ook zal bijbehorende planning over wanneer dit gereed is, vastgesteld moeten worden.

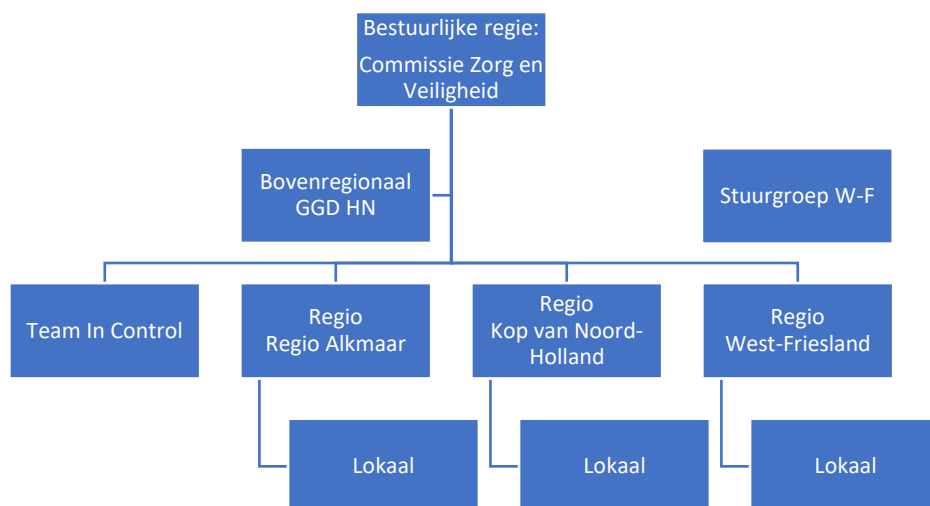
Het wegvallen van de oude organisatiestructuur met bijbehorende regionale stuurgroepen per januari 2019 heeft er voor gezorgd dat er met name op bestuurlijk niveau bij de wethouders minder inhoudelijke en procesmatige betrokkenheid is bij het programma. Door het wegvallen van een terugkerend overlegmoment is er meer afstand gekomen tussen de regio's en de organisatie van 'In Control of Alcohol en Drugs'.

Het wijzigen van de organisatiestructuur betekent ook dat de regionale werkgroepen nu zelf de overleggen (agenda, planning, notulen e.d) verzorgen. Het is de afgelopen periode gebleken dat dit regionaal verschillend wordt opgepakt. Het is voor de voortgang, de inhoudelijke afstemming en het borgen van de kwaliteit van het programma belangrijk dat deze regio overleggen in alle regio's structureel worden georganiseerd. Het is van belang dat hierover (boven)regionale werkafspraken gemaakt gaan worden. Deze afspraken kunnen gaan over onder andere de frequentie van overleggen, taakverdeling (zoals voorzitterschap en notulist) en verwachtingen. Voor het programmteam van 'In Control of Alcohol en Drugs' zal bij een structurele overlegstructuur meer duidelijkheid komen over het vervolg, de verwachtingen van ieders taken en betrokkenheid. Het programmteam van 'In Control of Alcohol & Drugs' faciliteert de overleggen zoals afgesproken niet meer, maar levert inhoudelijke en procesmatige inbreng aan voor de overleggen wat nodig is voor een goede afstemming, samenwerking en kwaliteit van de diensten.

Het projectteam van 'In Control of Alcohol & Drugs' wil graag een inhoudelijke verbeterslag gaan maken. Hierbij wordt gedacht aan het opbouwen van het contact met scholen die tot nu toe nog niet actief zijn geweest op het gebied van alcohol- en drugspreventie. Hierbij sluit de ambassadeur, samen met de Jeugdverpleegkundige in het Voortgezet Onderwijs aan bij de Gezonde School aanpak zodat scholen zich verbinden aan het thema en ervoor zorgen dat het thema structureel wordt ingebed binnen de school. Als er tijdens de gesprekken op scholen (onder andere naar aanleiding van 'Gezond leven? Check het even!') andere onderwerpen aan de orde komen, sluit de ambassadeur dit direct kort met de desbetreffende collega van Gezondheidsbevordering zodat deze dit verder kan oppakken. Het programmteam wil aan de slag met de ontwikkeling van een eigen NIX18 campagne of actie gericht op bijvoorbeeld de periode rondom de eindexamens en diplomering, studenten en de sportverenigingen. Ook zijn er doelgroepen en settings die tot nu toe weinig tot geen aandacht krijgen zoals kwetsbare doelgroepen, supermarkten en de horeca. Kortom: genoeg te doen!

Bijlagen

Bestuur en organisatie 'In Control of Alcohol & Drugs'

Meerjarenbegroting 2019 -2022

Inkomsten	2019	2020	2021	2022
Inwonerbijdrage (€ 0,30 peildatum 01-01-2018)	€ 196.580	€ 196.851	€ 196.851	€ 196.851
resultaten voorgaande jaren	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal inkomsten	€ 196.580	€ 196.851	€ 196.851	€ 196.851
Uitgaven	2019	2020	2021	2022
Personele inzet	€ 124.011	€ 124.281	€ 124.281	€ 124.281
Beheerskosten (campagnes/website/interventiekaart)	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Onderzoeken (1x p 2 jr. : Jongvolwassenenmonitor)	€ 30.785	€ 15.215	€ 30.785	€ 15.215
Onderzoeken (1x p 2 jr. : Mysteryguestonderzoek)	€ 31.784	€ 16.216	€ 31.784	€ 16.216
Reserveren/sparen onderzoek	€ 0	€ 31.138	€ 0	€ 31.138
Totaal bovenregionale uitgaven	€ 196.580	€ 196.850	€ 196.850	€ 196.850
Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Onderzoeken worden om de 2 jaar uitgevoerd (2019-2021) vanuit gelden jaren 2019-2020 en 2021-2022.

*** Bedragen zijn nog niet geïndexeerd**